

Orlico se je rodil 1564 l. slavni Karel st. z Žerotina, poznejši glavar mejne grofije Moravske in poslednji gospod tega rodú na Brandisu. Po bitki Belogorskej, ko so jeli izganjati brate česke in so ti zapuščali dom in ognjišče, bil je Brandis mnogim za utočišče, med družimi tudi Janu Amosu Komenskemu. Tu pod vrhom „Klopote“ v domu „na Srubi“ je spisal neumrljivi preustrojitelj šolstva „Labirint svetá“ in 1625. l. „Globino varnosti.“ Znameniti poslopji sti: Grad, ki ga je sezidal grof Franjo Norb. z Trautmansdorfov, pozneje razširjen in okrašen od Karla Blažka, in župnijska cerkev, ki so jo imeli poprej Husitje v svojini, a 1629. l. se je zopet vrnila katoliškim duhovnikom. Blizu mesta je lep kolodvor Dunajske železnice. v.

Krištof Šmid.

(Konec.)

Kakor srebrn potoček napajajôč zelene livade, po katerih mirno teče in ob katerega bregovih rastó nežne cvetice, tako mirno in dobrodejno je teklo življenje Krištofa Šmida. Da-si êez osemdeset let star, bil je vendar še zmirrom êvrst in zdrav na duhu in telesu, samo o slabem vremenu je čutil hude bolečine in nekako trganje po telesu. Večkrat je dejal: „moje žile so podobne strunam na plunki (harfi); o vlažnem vremenu se mi zdé hlapne, o lepem pa zategunjene.“ Kmalu so se pokazale slabosti njegove starosti in blagi starček je začel vidno hirati. Kadar ga je kdo spremljal po navadnih sprehajališčih, večkrat mu je bilo treba sésti na kako klop, da se je nekoliko oddahnil. In kako prijetno je bilo videti sivega starčka z rudečimi lici, kadar mu je kak otrok prinesel cvetico in mu poljubil roko. Prijazno se mu je nasmehnil, zahvalil in dejal: „jaz nijsem več tako uren in skočen, kakor si ti, ljubo moje dete; poglédi me, jaz sem užé na večeru svojega življenja.“ Polagoma je korakal proti svojej hišici, a kmalu je prišel čas, da je nij mogel več zapustiti. Bil je še vedno delaven in bistrega duhá. Malo dni pred smrtjo je še spisal dogodbje svojega življenja na prošnjo dragega mu prijatelja, umrlega kardinala pl. Diepenbrocka, Vratislavskega knezoškofa. Te dogodbe so zeló mikavne, le škoda, da nijso dogotovljene.

Leta 1853., na dan sv. Krištofa, povabil je starček k sebi na kosilo svoja dva še živeča brata in dve sestri. Vsi skupaj so bili stari 380 let. Pri jedi je bil Krištof Šmid zeló vesel. S pobožnimi občutki jih je spominjal, kolike sirote so bili po očetovej smrti; kako je živela mati v pomanjkanji in trpljenji, brez novcev in pomoči; kako bridko so plakali pri grobu dobrega očeta in kako čudno je ljubi Bog skrbel za vse, da so se preživeli in toliko starost dosegli. „Hvalite Boga“, dejal je ganjenim bratom in sestram, „kateri tako čudno skrbi za človeka.“

God, katerega je Kr. Šmid ta dan praznoval, bil je poslednji v njegovem življenji. Kmalu potem so se vrstile različne nadloge êez ubozega starčka. V začetku zime mu je izbolela sestra Franja, ki je toliko let živela ž njim v veselji in zadovoljnosti. Po cele noči je Krištof Šmid sedel pri postelji bolne sestree in jej je stregel, kolikor je mogel in znal. V tem težavnem poslu mu je pomagala sestra Reza, ki je prišla takój k njemu, ko je zvedela o nevarnej bolezni svoje sestree. Bilo je dne 18. julija ob dveh zjutraj, da mu je umrla blaga sestra Franja, njegova najboljša postrežnica. Kako hudo

je ta smrt zadela blizu 86 let starega starčka, tega moje pero popisati ne more. In kaj ga ne bi, ako pomislimo, da mu je malo ne vse svoje življenje stregla s toliko ljubeznijo, kakoršna se malokdaj nahaja med brati in sestrami. Kristof Šmid se je vdal popolnoma v voljo božjo. Augsburžani so mu izkazovali veliko sočutja v njegovej bridkosti. A najbolj ga je ganilo sočutje, katero so mu pokazali takrat v Augsburgu zbrani bavarski škofje. Vsi so ga prišli obiskat in tolažiti v njegovem trpljenju. Pred slovesom je prosil Kristof Šmid grofa Reisaicha, monakovskega škofa, za sv. blagoslov, rekoč: „star sem užé in skoraj mi bode unreti. V življenju ne bodem več imel te velike sreče, da bi videl svoje prečastite cerkvene poglavarje; zatoorej Vas prosim sv. blagoslova.“ To rekši, pokleknil je ubogi starček na tresočih se koleni. Cerkveni poglavarji so ga obstopili v škofovski obleki in nadvladika je vzdignil roki nad sivo glavo ponižnega starčka, da mu podeli sv. blagoslov. To trenutje je bilo zelo veličastno, kaj tacega se malokdaj pripeti v človeškem življenju. To je bil zadnji blagoslov, ki ga je prejel Kr. Šmid na večer svojega življenja. Od tega časa se je začelo za njega mnogo trpljenja. Kolera, ki se je bila v Monakovem začela, prišla je tudi v Augsburg. Tu je najpred umorila njegovo 82 let staro sestro Rezo, katero je bil pustil ondu bivajočemu strijcu v postrežbo. Kristof Šmid je bil tudi pri njenej smrtnej postelji navzoč, molil je in točil bridke solze, ko je izdihnula svojo blago dušo v roke vsemogočnega Boga. Kmalu za njo je umrl še jeden živeči njegov brat in njegov najljubeznivejši prijatelj, korar Vincencij pl. Pavla Bader. Tako je od žalosti ves pobiti starček ostal sam. Nij ga imel človeka, da bi mu bil lajšal njegove srčne bolečine. A čudovita je bila njegova krščanska udanost v voljo božjo po toliko bridkih izkušajah. Sam se je tolažil in dejal: „tako je božja volja; Bog je moja tolažba in moja moč; on me ne bode zapustil!“ In res ga nij pustil dolgo samega in ločenega od svojih ljubljencev. Kmalu se je čutil zelo slabotnega in moral je v posteljo, — a drugzega dne nij mogel več vstati. Skrbno se je pripravljajl za svojo zadnjo uro. Prejel je sv. zakramente umirajočih in z največjo potrpežljivostjo čakal smrti, da ga preseli tja, kjer nij več nobenih težav in nobenega trpljenja. Tudi on dobi kolero in bilo je 3. septembra neko nedeljo zjutraj o polu osmih, da izdihne prelubeznjivi prijatelj otrok svojo blago dušo v roke ónega nebeškega učitelja, ki je dejal: pustite malim k meni priti, ker njih je nebeško kraljestvo.

V vtorek po póludne so pokopali njegovo truplo. O drugem času bi bilo gotovo pol mesta šlo za pogrebom, a tako jih je šlo le malo za njegovo krsto (truge), tudi nij bilo niti cvetic niti otrok, katere je pokojnik ves čas svojega življenja tako zelo ljubil. Velik strah pred kolero je bil tega kriv. O večernem solčnem svitu so izpustili krsto med molitvami za njegovo dušo v črno jamo. Vsi, ki so stali okoli groba dragega prijatelja nedolžnih otrok, bridko so čutili to veliko izgubo ter se spominjali njegovih besed, s katerimi jih je tolikokrat opominjal k bogoljubnemu življenju. Otroci, kadar koli bode te čitali njegove prelepe spise, spomnite se tudi vi njegovega življenja, katero vam sem tukaj popisal v izpodbudo in posnemo!